TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. liepos 1 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Nacionalinė paramos schema, numatanti žaliųjų sertifikatų, kuriais galima prekiauti, išdavimą įrenginiams, kuriais gaminama elektros energija iš atsinaujinančių energijos išteklių — Elektros energijos tiekėjų ir tam tikrų vartotojų pareiga kiekvienais metais grąžinti kompetentingai valdžios institucijai tam tikrą žaliųjų sertifikatų kvotą — Atsisakymas išduoti žaliuosius sertifikatus gamybos įrenginiams, esantiems ne atitinkamoje valstybėje narėje — Direktyva 2009/28/EB — 2 straipsnio antros pastraipos k punktas ir 3 straipsnio 3 dalis — Laisvas prekių judėjimas — SESV 34 straipsnis“

Byloje C-573/12

dėl *förvaltningsrätten i Linköping* (Švedija) 2012 m. gruodžio 4 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. gruodžio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ålands Vindkraft AB

prieš

Energimyndigheten

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, M. Safjan ir C. G. Fernlund, teisėjai E. Levits, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal (pranešėjas) ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. lapkričio 5 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Ålands Vindkraft AB*, atstovaujamos *avvocatessa* F. Distefano,

— *Energimyndigheten*, atstovaujamos E. Brandsma ir J. Johansson, padedamų *advokat* K. Forsbacka,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, C. Stege, U. Persson ir S. Johannesson,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir K. Petersen,

* Proceso kalba: švedų.

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. de Ree ir M. Bulterman,

— Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos M. Emberland ir B. Gabrielsen,

— Europos Komisijos, atstovaujamos K. Herrmann, E. Kružíková ir J. Enegren,

susipažinęs su 2014 m. sausio 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, p. 16), 2 straipsnio antros pastraipos k punkto ir 3 straipsnio 3 dalies bei SESV 34 straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas priimtas nagrinėjant *Ålands Vindkraft AB* (toliau – *Ålands Vindkraft*) ir *Energimyndigheten* (Energijos agentūra) ginčą dėl pastarosios atsisakymo patvirtinti siekiant išduoti elektros energijos sertifikatus Suomijoje esantį vėjo jėgainių parką, eksploatuojamą *Ålands Vindkraft*.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyva 2009/28 įsigaliojo 2009 m. birželio 25 d. ir turėjo būti perkelta į nacionalinę teisę iki 2010 m. gruodžio 5 d. Šia direktyva nuo 2012 m. sausio 1 d. buvo panaikinta 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/77/EB dėl elektros, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, skatinimo elektros energijos vidaus rinkoje (OL L 283, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 121).

4 Direktyvos 2009/28 1, 15, 25, 52 ir 56 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

„(1) Energijos vartojimo Europoje valdymas ir didesnis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas bei energijos taupymas ir didesnis energijos vartojimo efektyvumas yra vienos iš svarbių priemonių, reikalingų sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir įvykdyti Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolą ir kitus Bendrijos bei tarptautinius įsipareigojimus mažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir po 2012 m., dalių. Tiems veiksniams taip pat tenka svarbus vaidmuo skatinant energijos tiekimo saugumą, technologijų plėtrą, naujoves ir užtikrinant užimtumo bei regioninės plėtros galimybes, ypač kaimo ir atskirtose vietovėse.

<…>

(15) Kiekvienos valstybės narės įdirbis, atsinaujinančių išteklių energijos potencialas ir naudojamų energijos išteklių rūšys skiriasi. Todėl Bendrijos 20 % planinį rodiklį būtina išskaidyti į kiekvienai valstybei narei skirtus rodiklius, užtikrinant sąžiningą ir tinkamą paskirstymą, kuris būtų pagrįstas skirtingu valstybių narių įdirbiu ir galimybėmis, įskaitant tai, koks yra atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimo lygis ir energijos balansas. Atliekant tokį išskaidymą, valstybėms narėms turėtų būti padalyta nustatyta bendra dalis, kuria turi padidėti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas, vienodai padidinant kiekvienos valstybės narės dalį, įvertintą pagal jų [bendrąjį

vidaus produktą (BVP)] ir pritaikytą taip, kad atsispindėtų jų pradinis įdirbis; apskaita vykdoma pagal bendrą galutinį suvartojamą energijos kiekį, atsižvelgiant į valstybių narių ankstesnes pastangas naudoti atsinaujinančių išteklių energiją.

<…>

(25) Valstybių narių atsinaujinančių išteklių energijos potencialas yra skirtingas ir jos nacionaliniu lygmeniu naudoja įvairias paramos schemas atsinaujinančių išteklių energijai remti. Dauguma valstybių narių taiko paramos schemas, pagal kurias parama teikiama tik tai atsinaujinančių išteklių energijai, kuri gaminama jų teritorijoje. Kad nacionalinės paramos schemos tinkamai veiktų, itin svarbu, jog valstybės narės galėtų kontroliuoti nacionalinių paramos schemų poveikį ir sąnaudas, atsižvelgdamos į savo skirtingą potencialą. Viena iš pagrindinių priemonių šios direktyvos tikslui pasiekti yra nacionalinių paramos schemų tinkamo veikimo užtikrinimas pagal Direktyvą [2001/77] siekiant, kad būtų išsaugotas investuotojų pasitikėjimas, o valstybės narės, siekdamos įgyvendinti planinius rodiklius, galėtų parengti veiksmingas nacionalines priemones. Šia direktyva siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinei paramai, kuri teikiama atsinaujinančių išteklių energijai, nedarant poveikio nacionalinėms paramos schemoms. Ja nustatomi neprivalomi valstybių narių bendradarbiavimo mechanizmai, kuriais joms suteikiama galimybė susitarti, kokiu mastu viena valstybė narė remia energijos gamybą kitoje valstybėje narėje ir kokiu mastu energijos gamyba iš atsinaujinančių išteklių turėtų būti įskaitoma į vienos ar kitos valstybės narės bendrą nacionalinį planinį rodiklį. Siekiant užtikrinti abiejų planinių rodiklių įgyvendinimo priemonių, t. y. nacionalinių paramos schemų ir bendradarbiavimo mechanizmų, veiksmingumą, ypač svarbu, kad valstybės narės galėtų nuspręsti, ar jų nacionalinės paramos schemos taikomos atsinaujinančių išteklių energijai, pagamintai kitose valstybėse narėse, kokiu mastu jos taikomos, ir susitarti dėl to taikydamos šioje direktyvoje numatytus bendradarbiavimo mechanizmus.

<…>

(52) Vienintelė šios direktyvos tikslu išduotų kilmės garantijų paskirtis yra įrodyti galutiniam vartotojui, kad tam tikra energijos dalis ar kiekis buvo pagaminti iš atsinaujinančių išteklių. Kilmės garantiją vienas turėtojas gali perduoti kitam turėtojui, neatsižvelgiant į energijos rūšį, su kuria ji susijusi. Tačiau siekiant užtikrinti, kad elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių vienetas vartotojui būtų atskleistas tik vieną kartą, turėtų būti vengiama kilmės garantijų dvigubo skaičiavimo ir dvigubo atskleidimo. Atsinaujinančių išteklių energija, kurios kilmės garantiją gamintojas pardavė atskirai, neturėtų būti atskleista ar parduota galutiniam vartotojui kaip atsinaujinančių išteklių energija. Svarbu atskirti žaliuosius sertifikatus, kurie naudojami įgyvendinant paramos schemas, ir kilmės garantijas.

<…>

(56) Kilmės garantijos savaime nesuteikia teisės naudotis nacionalinių paramos schemų teikiama nauda.“

5 Pagal šios direktyvos 1 straipsnį „Dalykas ir taikymo sritis“:

„Šioje direktyvoje nustatoma bendra skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją sistema. Joje nustatomi privalomi nacionaliniai planiniai rodikliai, kuriais apibrėžiama, kokią bendro galutinio energijos suvartojimo dalį turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija <...>. Joje nustatomos su atsinaujinančių išteklių energija susijusios taisyklės, reglamentuojančios statistinius perdavimus tarp valstybių narių, bendrus valstybių narių bei valstybių narių ir trečiųjų šalių projektus, kilmės garantijas, administracines procedūras, informavimą ir mokymą, taip pat prieigą prie elektros energijos tinklo. <…>“

6 Minėtos direktyvos 2 straipsnio antros pastraipos j–l punktuose pateikiamos šios apibrėžtys:

„<...>

j) „kilmės garantija“ – elektroninis dokumentas, kurio vienintelė paskirtis yra įrodyti galutiniam vartotojui, kad tam tikra energijos dalis ar kiekis buvo pagamintas iš atsinaujinančių išteklių, kaip reikalaujama pagal [2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 96/92/EB (OL L 176, p. 37)] 3 straipsnio 6 dalį;

k) „paramos schema“ – valstybės narės arba valstybių narių grupės taikoma priemonė, schema ar mechanizmas, kuriuo skatinama naudoti atsinaujinančių išteklių energiją: mažinami tos energijos kaštai, didinama kaina, už kurią ją galima parduoti, arba nustatomas atsinaujinančių išteklių energijos įpareigojimas ar kitomis priemonėmis didinama tokios energijos pirkimo apimtis. Tai apima, be kita ko, paramą investicijoms, neapmokestinimą ar mokesčių sumažinimą, mokesčių grąžinimą, paramos schemas atsinaujinančių išteklių energijos įpareigojimams vykdyti, įskaitant schemas, pagal kurias naudojamasi žaliaisiais sertifikatais, ir tiesioginio kainų rėmimo schemas, įskaitant fiksuotus supirkimo tarifus ir priemokų mokėjimus;

l) „įpareigojimas naudoti atsinaujinančių išteklių energiją“ – nacionalinė paramos schema, pagal kurią energijos gamintojai privalo tam tikrą dalį energijos gaminti iš atsinaujinančių išteklių energijos, energijos tiekėjai privalo užtikrinti, kad tam tikra dalis jų tiekiamos energijos būtų atsinaujinančių išteklių energija, arba energijos vartotojai privalo užtikrinti, kad tam tikra jų vartojamos energijos dalis būtų atsinaujinančių išteklių energija. Tai apima schemas, pagal kurias tokie reikalavimai gali būti įvykdomi naudojantis žaliaisiais sertifikatais.“

7 Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 1–3 dalyse numatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad bendro galutinio energijos suvartojimo dalis, kurią sudaro atsinaujinančių išteklių energija, apskaičiuota pagal 5–11 straipsnius, 2020 m. pasiektų bent bendrą jos nacionalinį tiems metams nustatytą atsinaujinančių išteklių energijos dalies planinį rodiklį, kaip nurodyta I priedo A dalies lentelės trečiajame stulpelyje. Tokie privalomi bendrieji nacionaliniai planiniai rodikliai atitinka tikslą, kad 2020 m. atsinaujinančių išteklių energijos dalis sudarytų bent 20 % bendro galutinio Bendrijos energijos suvartojimo. <…>

2. Valstybės narės nustato veiksmingas priemones, kad užtikrintų, jog atsinaujinančių išteklių energijos dalis būtų lygi arba viršytų dalį, nurodytą I priedo B dalyje nustatytoje indikatyvioje trajektorijoje.

3. Siekdamos įvykdyti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus planinius rodiklius, valstybės narės gali, *inter alia*, taikyti tokias priemones:

a) paramos schemas;

b) valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimo ir bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis priemones, skirtas jų bendriesiems nacionaliniams planiniams rodikliams įvykdyti pagal 5–11 straipsnius.

Nepažeidžiant [SESV 107 ir 108 straipsnių], valstybės narės pagal šios Direktyvos 5–11 straipsnius turi teisę nuspręsti, kokiu mastu jos teikia paramą atsinaujinančių išteklių energijai, gaminamai kitoje valstybėje narėje.“

8 Šios direktyvos 5 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Bendras galutinis atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas kiekvienoje valstybėje narėje apskaičiuojamas sudedant šiuos rodiklius:

a) bendro galutinio elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių suvartojimo;

<…>

3. 1 dalies a punkto tikslais bendras galutinis elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių suvartojimas apskaičiuojamas kaip valstybėje narėje iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintos elektros energijos kiekis <…>“

9 Minėtos direktyvos 11 straipsnio „Bendros paramos schemos“ 1 dalyje numatyta:

„Nedarant įtakos valstybių narių įsipareigojimams pagal 3 straipsnį, dvi ar daugiau valstybių narių gali nuspręsti savanorišku pagrindu sujungti savo nacionalines paramos schemas ar iš dalies koordinuoti jų veiklą. Tokiais atvejais tam tikras atsinaujinančių išteklių energijos kiekis, pagamintas vienos dalyvaujančios valstybės narės teritorijoje, gali būtų įskaitytas į kitos dalyvaujančios valstybės narės nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį, jeigu atitinkamos valstybės narės:

a) padarė atsinaujinančių išteklių energijos nurodytų kiekių statistinį perdavimą iš vienos valstybės narės kitai valstybei narei pagal 6 straipsnį; arba

b) nustatė paskirstymo taisyklę, dėl kurios susitarė dalyvaujančios valstybės narės ir pagal kurią atsinaujinančių išteklių energijos kiekiai paskirstomi dalyvaujančioms valstybėms narėms. Apie tokią taisyklę pranešama Komisijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus pirmiesiems metais, kuriais ji įsigalioja.“

10 Tos pačios direktyvos 15 straipsnyje, reglamentuojančiame kilmės garantijas, be kita ko numatyta:

„1. Siekiant pagal [Direktyvos 2003/54] 3 straipsnio 6 dalį įrodyti galutiniams vartotojams, kokią energijos tiekėjo tiekiamos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija, valstybės narės užtikrina, kad elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmė gali būti kaip tokia garantuota pagal šią direktyvą, remiantis objektyviais, skaidriais ir nediskriminuojančiais kriterijais.

2. <…>

Kilmės garantija neatlieka jokios funkcijos valstybės narės atitikties 3 straipsnio reikalavimams požiūriu. Kilmės garantijų perdavimas kartu ar atskirai su fiziniu energijos perdavimu nedaro jokio poveikio valstybių narių sprendimui naudoti statistinius perdavimus, bendrus projektus ar bendras paramos schemas laikantis planinių rodiklių arba pagal 5 straipsnį apskaičiuojant bendrą galutinį atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimą.

<…>

9. Valstybės narės pripažįsta kitų valstybių narių išduotas kilmės garantijas pagal šią direktyvą tik kaip 1 dalyje ir 6 dalies a–f punktuose nurodytos informacijos įrodymą. <...>

<…>“

Švedijos teisė

11 Elektros energijos sertifikatų sistema įtvirtinta 2003 m. Įstatymu Nr. 113 dėl elektros energijos sertifikatų (*lagen (2003:113) om elcertifikat*, toliau – 2003 m. įstatymas). Tai paramos elektros energijos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių sistema (toliau – žalioji elektros energija). Šis įstatymas nuo 2012 m. sausio 1 d. buvo pakeistas 2011 m. Įstatymu Nr. 1200 dėl elektros energijos sertifikatų (*lagen (2011:1200) om elcertifikat*, toliau – 2011 m. įstatymas), kuriuo, be kita ko, siekiama užtikrinti Direktyvos 2009/28 perkėlimą.

12 Pagal 2011 m. įstatymą patvirtinti gamintojai gauna elektros energijos sertifikatą už pagamintą žaliosios elektros energijos megavatvalandę (MWh). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad nors toks apribojimas tiesiogiai nenurodytas 2011 m. įstatymo tekste, iš jo ir iš 2003 m. įstatymo parengiamųjų darbų aiškiai išplaukia, kad šie sertifikatai gali būti išduoti tik Švedijoje esantiems žaliosios elektros energijos gamybos įrenginiams. Ne Švedijos teritorijoje esančių įrenginių patvirtinimas nėra įmanomas.

13 Nors 2011 m. įstatyme nenumatyta, kad elektros energijos sertifikatai turi būti perkami kartu su atitinkama elektros energija, šiuo įstatymu neatmetama tokio grupinio pirkimo galimybė.

14 Elektros energijos sertifikatais prekiaujama atviroje konkurencingoje rinkoje, kur kaina nustatoma atsižvelgiant į pasiūlą ir paklausą.

15 Elektros energijos sertifikatų poreikis kyla dėl to, kad elektros energijos tiekėjams ir tam tikriems vartotojams taikoma pareiga laikyti ir grąžinti valstybei kiekvienų metų balandžio 1 d. tam tikrą sertifikatų skaičių, atitinkantį visos jų tiektos ar suvartotos elektros energijos per praėjusius metus kvotos dalį.

16 2011 m. įstatymo 4 skyriaus 1 straipsnyje numatyta:

„Kvotos pareiga taikoma:

1) elektros energijos tiekėjams;

2) elektros energijos naudotojams, kurie ją pasigamino patys, jei per referencinius metus įrenginio, kurio galia viršija 50 [kilovatų (kW)], suvartotas kiekis viršija 60 MWh;

3) elektros energijos naudotojams, jeigu jie naudojo importuotą ar Šiaurės šalių elektros prekybos biržoje pirktą elektros energiją; ir

4) registruotoms intensyviai elektros energiją naudojančioms įmonėms.“

17 Elektros energijos sertifikatų kvotos, kuri nustatoma atsižvelgiant į Švedijos Karalystės siekiamą tikslą gaminti žaliąją elektros energiją, dydis skiriasi atsižvelgiant į atitinkamus laikotarpius. Laikotarpiu nuo 2010 m. iki 2012 m. ji buvo 0,179.

18 Elektros energijos sertifikatų pirkimo kaina nuo tiekėjo perkeliama vartotojui.

19 Iš pagrindinės bylos šalių pastabų, pakartotų sprendime pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, taip pat matyti, kad iki numatytos datos negrąžinus reikiamą elektros energijos sertifikatų skaičių, elektros energijos tiekėjai ir tam tikri vartotojai privalo sumokėti pinigų sumą. Teisingumo Teismui pateiktose pastabose raštu Švedijos vyriausybė taip pat nurodė pareigą mokėti tokį mokestį, kurį ji kvalifikuoja kaip „specialų“ (toliau – specialus mokestis).

20 Be to, neginčijama, kad, nesant tarptautinio susitarimo, sudaryto pagal Direktyvos 2009/28 11 straipsnį, kvotos pareigą galima įvykdyti tik naudojant elektros energijos sertifikatus, išduotus pagal 2011 m. įstatymą.

21 Šiuo tikslu 2011 m. įstatymo 1 skyriaus 5 straipsnyje numatyta:

„Elektros energijos sertifikatai, išduodami atsinaujinančiosios elektros energijos gamybai kitoje valstybėje, gali būti naudojami šiame įstatyme nustatytai kvotų pareigai įvykdyti, jeigu Švedijos elektros energijos sertifikatų sistema tarptautiniu susitarimu suderinta su tos kitos valstybės elektros energijos sertifikatų sistema.“

22 2011 m. birželio 29 d. Švedijos Karalystė sudarė tokį susitarimą su Norvegijos Karalyste. Tačiau nėra tokio Švedijos Karalystės ir Suomijos Respublikos susitarimo.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

23 2009 m. lapkričio 30 d. *Ålands Vindkraft*, siekdama įsigyti elektros energijos sertifikatų, pateikė prašymą kompetentingai Švedijos valdžios institucijai patvirtinti jos Suomijos Alandų salose esantį vėjo jėgainių parką *Oskar*.

24 2010 m. birželio 9 d. sprendimu *Energimyndigheten* atmetė šį prašymą remdamasi tuo, kad tik Švedijoje esantys žaliosios elektros energijos gamybos įrenginiai gali būti patvirtinti siekiant įgyti elektros energijos sertifikatų.

25 *Ålands Vindkraft* kreipėsi į *Förvaltningsrätten i Linköping* su prašymu panaikinti minėtą sprendimą ir patenkinti jos prašymą dėl patvirtinimo. Ji visų pirma rėmėsi SESV 34 straipsnio pažeidimu ir šiuo aspektu tvirtino, kad dėl elektros energijos sertifikatų kvotos, kuri už atitinkamą laikotarpį buvo 0,179, elektros energijos sertifikatų sistema užtikrino maždaug 18 % Švedijos elektros energijos suvartojimo rinkos Švedijoje įsteigtiems žaliosios elektros energijos gamintojams, o tai nenaudinga elektros energijos importuotojams iš kitų valstybių narių. Tokie prekybos apribojimai negali būti pateisinti argumentais, susijusiais su aplinkos apsauga, nes, konkrečiai kalbant, žaliosios elektros energijos suvartojimas visų pirma skatinamas išduodant elektros energijos sertifikatus Švedijoje suvartotam, tačiau kitose valstybėse narėse pagamintam žaliosios elektros energijos kiekiui.

26 *Förvaltningsrätten i Linköping* visų pirma pabrėžia, kad nors minėtas sprendimas buvo priimtas taikant 2003 m. įstatymą, pagrindinė byla remiantis Švedijos teise turi būti nagrinėjama remiantis įstatymu, taikytinu tuo metu, kai ginčą nagrinėjo teismas, t. y. šiuo atveju – 2011 m. įstatymu. Bet kuriuo atveju tuo įstatymu tik labai nedaug buvo pakeistos nuostatos, taikytinos pagrindinės bylos aplinkybėms.

27 Minėtas teismas mano, kad visų pirma reikia nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama elektros energijos sertifikatų sistema yra pagalbos schema, kurią apima Direktyvos 2009/28 2 straipsnio antros pastraipos k punktas ir 3 straipsnio 3 dalis, konkrečiai atsižvelgiant į tai, kad ja skatinama žaliosios elektros energijos gamyba, nors minėtose nuostatose yra nuoroda į jos naudojimą ar vartojimą. Be to, jei taip tikrai yra, reikia nustatyti, ar ši schema leidžiama pagal minėtą direktyvą, nors į jos taikymo sritį nepatenka įrenginiai, gaminantys elektros energiją kitose valstybėse narėse.

28 Be to, tas pats teismas pažymi, pirma, kad minėta schema leidžia Švedijos žaliosios elektros energijos gamintojams gauti tiesioginės ekonominės naudos, palyginti su kitų valstybių narių gamintojais. Antra, jis pažymi, kad nors 2011 m. įstatyme formaliai elektros energijos pardavimas nesiejamas su atitinkamu elektros energijos kiekio pardavimu, šis teisės aktas gali netiesiogiai sudaryti palankesnes sąlygas nacionalinės kilmės elektros energijos prekybai, nes tiekėjai būtų priversti įsigyti iš nacionalinių gamintojų elektros energijos; be to, pastarieji taip pat gali parduoti sertifikatus, kurių tiekėjams reikia tam, kad galėtų įvykdyti jiems tenkančią kvotos pareigą.

29 Darant prielaidą, kad minėti teisės aktai yra kiekybiniam importo ribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį, reikia išnagrinėti klausimą, ar ši priemonė šiuo atveju gali būti pateisinama privalomaisiais pagrindais, susijusiais su aplinkos apsauga.

30 Atsižvelgiant į tai *Förvaltningsrätten i Linköping* kyla klausimas, be kita ko, dėl galimos Sprendimo *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160) reikšmės, nes, pirma, skirtingai nei Vokietijos paramos schema, nagrinėta byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, Švedijos elektros energijos sertifikatų sistema formaliai nenumato elektros energijos tiekėjams jokios pareigos įsigyti elektros energijos iš nacionalinių gamintojų ir, antra, nuo minėto sprendimo paskelbimo Sąjungos teisėje įvyko įvairių pasikeitimų, susijusių, be kita ko, su direktyvų 2001/77 ir 2009/28 priėmimu.

31 Galiausiai minėtam teismui kyla klausimas ar, konkrečiai atsižvelgiant į teisinio saugumo principą, tai, kad ne Švedijos teritorijoje pagaminta žaliosios elektros energija neįtraukiama į pagrindinėje byloje nagrinėjamos paramos schemos taikymo sritį, turėjo būti aiškiai numatyta 2011 m. įstatyme.

32 Šiomis aplinkybėmis *Förvaltningsrätten i Linköping* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Švedijos elektros energijos sertifikatų sistema yra nacionalinė paramos sistema, pagal kurią reikalaujama, kad elektros energijos tiekėjai ir kai kurie elektros energijos vartotojai valstybėje narėje įsigytų elektros energijos sertifikatą, atitinkantį tam tikrą jų pardavimo ar suvartojimo dalį, tačiau nėra konkretaus reikalavimo pirkti ir elektrą iš to paties šaltinio. Elektros energijos sertifikatus išduoda Švedijos Karalystė ir jis yra įrodymas, kad buvo pagamintas tam tikras elektros energijos kiekis iš atsinaujinančių energijos išteklių. [Žaliosios] elektros energijos gamintojai, pardavę elektros energijos sertifikatą, gauna papildomų pajamų iš gaminamos elektros energijos. Ar [Direktyvos 2009/28] 2 straipsnio antros pastraipos k punktas ir 3 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinami taip, kad jais valstybei narei leidžiama taikyti prieš tai nurodytą nacionalinę paramos sistemą, pagal kurią joje gali dalyvauti tik šios valstybės teritorijoje esantys gamintojai ir dėl kurios šie gamintojai turi ekonominį pranašumą prieš gamintojus, kuriems elektros energijos sertifikatas negali būti išduotas?

2. Ar tokia sistema, kaip apibūdintoji pirmajame klausime, atsižvelgiant į SESV 34 straipsnio nuostatas, gali būti kiekybinio importo ribojimo ar lygiaverčio poveikio priemonė?

3. Jei į antrąjį klausimą bus atsakyta teigiamai, ar tokia sistema vis dėlto gali būti laikoma suderinama su SESV 34 straipsniu, atsižvelgiant į jos tikslą skatinti [žaliosios] elektros energijos gamybą?

4. Ar atsakymams į prieš tai nurodytus klausimus turi įtakos tai, kad nacionalinės teisės aktuose aiškiai nenurodoma, jog ši schema taikoma tik nacionaliniams gamintojams?“

Procesas Teisingumo Teisme

33 Dokumentais, Teisingumo Teismo kanceliarijoje gautais atitinkamai 2014 m. vasario 5 ir 6 d. ir kovo 14 d., Europos Parlamentas, Europos Sąjungos Taryba ir Švedijos Karalystė paprašė atnaujinti žodinę proceso dalį.

34 Grįsdamos prašymus jos iš esmės tvirtina, kad generaliniam advokatui pateikus išvadą, kuria remiantis Teisingumo Teismui siūloma nuspręsti, kad Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 3 dalis negalioja, ir jei dėl to Teisingumo Teismas būtų priverstas išnagrinėti bylą remdamasis argumentais, susijusiais su šios nuostatos negaliojimu, bet ne jos aiškinimu, dėl kurių suinteresuotieji asmenys negalėjo pateikti nuomonės, reikia leisti joms šiuo klausimu pateikti savo argumentus.

35 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsnį Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą, gali nutarti atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas šiam teismui priimant sprendimą, arba jeigu nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės.

36 Šiuo atveju Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą, mano, kad jis turi visą informaciją, reikalingą sprendimui priimti. Jis pažymi, be kita ko, kad byla neturi būti nagrinėjama remiantis argumentu, susijusiu su Direktyvos 2009/28 galiojimu, dėl kurio Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys negalėjo pateikti nuomonės.

37 Šiomis aplinkybėmis nereikia nurodyti atnaujinti žodinę proceso dalį.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

38 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Direktyvos 2009/28 2 straipsnio antros pastraipos k punkto ir 3 straipsnio 3 dalies nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jomis valstybei narei leidžiama įtvirtinti paramos schemą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, pagal kurią sertifikatai, kuriais gali būti prekiaujama, išduodami žaliosios energijos gamintojams atsižvelgiant vien į žaliąją energiją, pagamintą šios valstybės teritorijoje, ir pagal kurią tiekėjams ir tam tikriems vartotojams numatyta pareiga kiekvienais metais kompetentingai valdžios institucijai grąžinti tam tikrą skaičių tokių sertifikatų, atitinkančių dalį visos jų patiektos ar suvartotos elektros energijos.

39 Visų pirma reikia išnagrinėti, ar paramos žaliajai energijai schema, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, yra „pagalbos schema“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/28 2 straipsnio antros pastraipos k punktą ir 3 straipsnio 3 dalį.

40 Šiuo aspektu visų pirma reikia pažymėti, kad iš minėtos direktyvos 25 konstatuojamosios dalies matyti, jog viena iš pagrindinių priemonių šios direktyvos tikslui pasiekti yra nacionalinių paramos schemų tinkamo veikimo užtikrinimas pagal Direktyvą 2001/77.

41 Tačiau iš Direktyvos 2001/77 14 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad tarp įvairių šioje direktyvoje numatytų nacionalinės pagalbos schemos formų yra paramos mechanizmai, pagal kuriuos, kaip ir pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą schemą, naudojami „žalieji sertifikatai“.

42 Be to, Direktyvos 2009/28 2 straipsnio antros pastraipos k ir l punktų nuostatose taip pat daroma nuoroda būtent į nacionalinės pagalbos schemas, pagal kurias naudojami „žalieji sertifikatai“.

43 Dėl aplinkybės, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama schema remiama žaliosios elektros energijos „gamyba“, bet ne jos „naudojimas“ ar „vartojimas“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio antros pastraipos k punktą ir 3 straipsnio 1 dalį, reikia nurodyti tokias aplinkybes.

44 Viena vertus, kalbant apie aplinkybę, kad „pagalbos schemos“ apibrėžimas, pateiktas Direktyvos 2009/28 2 straipsnio k punkte, apima, kaip pažymi ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, priemones, schemas ar mechanizmus, kuriais skatinama „naudoti“ žaliąją energiją, prireikus numatant pareigą ją „naudoti“, visų pirma reikia atsižvelgti į tai, kad šios direktyvos 1 straipsnyje, kuriame reglamentuojamas jos dalykas ir taikymo sritis, skelbiama, kad šia direktyva apibrėžiamas bendras žaliosios energijos gamybos rėmimas.

45 Antra, reikia pažymėti, kad minėtos direktyvos 2 straipsnio antros pastraipos l punkte patikslinama, kaip reikia traktuoti „įpareigojimą naudoti atsinaujinančių išteklių energiją“, kaip tai suprantama pagal jos 2 straipsnio antros pastraipos k punktą. Šiuo aspektu minėtos pastraipos l punkte daroma nuoroda į nacionalines paramos schemas, pagal kurias energijos gamintojai privalo tam tikrą dalį energijos „gaminti“ iš atsinaujinančių išteklių energijos, „energijos tiekėjai privalo užtikrinti, kad tam tikra dalis jų tiekiamos energijos būtų atsinaujinančių išteklių energija, arba energijos vartotojai privalo užtikrinti, kad tam tikra jų vartojamos energijos dalis būtų atsinaujinančių išteklių energija“, aiškiai patikslinant, kad į šią kategoriją patenka schemos, pagal kurias tokie reikalavimai gali būti įvykdomi naudojantis žaliaisiais sertifikatais.

46 Pagrindinėje byloje nagrinėjama paramos schema visiškai atitinka tokius požymius, nes pagal ją numatyta elektros energijos tiekėjams ir tam tikriems vartotojams pareiga naudoti žaliuosius sertifikatus siekiant įvykdyti atitinkamas jų pareigas pasiūlyti tam tikrą žaliosios energijos arba naudoti jau nustatytą kiekį.

47 Dėl aplinkybės, viena vertus, kad įpareigojamieji nacionaliniai tikslai, kuriems įgyvendinti taikomos Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 3 dalyje numatytos schemos, yra apibūdinami šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje kaip žaliosios energijos suvartojimo dalis „galutiniame elektros energijos suvartojime“, reikia pažymėti, kad iš minėtos direktyvos 5 straipsnio 1 ir 3 dalių matyti, kad šis suvartotas kiekis faktiškai apskaičiuojamas remiantis valstybėje narėje „pagamintu“ žaliosios elektros energijos kiekiu.

48 Taigi iš šio sprendimo 40–47 punktuose nurodytų samprotavimų išplaukia, kad žaliosios elektros energijos gamybos, kai yra naudojami žalieji sertifikatai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, paramos schema turi požymių, kurių reikia tam, kad ji būtų kvalifikuojama kaip „pagalbos schema“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/28 2 straipsnio antros pastraipos k punktą ir 3 straipsnio 3 dalį.

49 Antra, dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilusių abejonių dėl to, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama paramos schema numato elektros energijos sertifikatų išdavimą atsižvelgiant tik į nacionalinėje teritorijoje pagamintą žaliąją energiją, reikia konstatuoti, kad priimdamas Direktyvą 2009/28, Sąjungos teisės aktų leidėjas išsaugojo tokio teritorinio apribojimo galimybę.

50 Šiuo aspektu iš šios direktyvos 25 konstatuojamosios dalies matyti, kad konstatavęs, jog dauguma valstybių narių taiko paramos schemas, pagal kurias parama teikiama tik tai atsinaujinančių išteklių energijai, kuri gaminama jų teritorijoje, šis teisės aktų leidėjas nurodė, kad siekiant užtikrinti šių schemų veiksmingumą ypač svarbu, kad valstybės narės galėtų nuspręsti, ar jų nacionalinės paramos schemos taikomos atsinaujinančių išteklių energijai, pagamintai kitose valstybėse narėse, kokiu mastu jos taikomos, ir susitarti dėl to taikydamos šioje direktyvoje numatytus bendradarbiavimo mechanizmus.

51 Be to, Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 3 dalyje aiškiai numatyta, kad, nepažeidžiant SESV 107 ir 108 straipsnių, valstybės narės pagal šios direktyvos 5–11 straipsnius turi teisę nuspręsti, kokiu mastu jos teikia paramą atsinaujinančių išteklių energijai, gaminamai kitoje valstybėje narėje.

52 Galiausiai, konkrečiai kalbant apie nacionalines schemas, pagal kurias naudojami žalieji sertifikatai, reikia pažymėti, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas šios direktyvos 52 ir 56 konstatuojamosiose dalyse akivaizdžiai stengėsi pabrėžti, kad įvairiose valstybėse narėse išduotos kilmės garantijos įgyvendinant minėtą direktyvą turi būti atskirtos nuo žaliųjų sertifikatų, naudojamų pagal nacionalines schemas, ir kad jie savaime nesuteikia teisės pasinaudoti tokiomis schemomis. Be to, kaip išplaukia iš tos pačios direktyvos 2 straipsnio antros pastraipos j punkto ir 15 straipsnio 1 ir 9 dalių, kilmės garantijos, kurių vienintelė paskirtis – nurodyti galutiniams klientams žaliosios energijos dalį, sudarančią energijos tiekėjo energijos paketo dalį, gali būti abipusiai pripažintos tarp valstybių narių tik laikantis šių sąlygų.

53 Tokie patikslinimai savo ruožtu patvirtina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nesiekė įpareigoti valstybių narių, pasirinkusių pagalbos schemą, pagal kurią naudojami žalieji sertifikatai, išplėsti jos teikiamą naudą žaliajai elektros energijai, pagamintai kitos valstybės narės teritorijoje.

54 Atsižvelgiant į visas prieš tai nurodytas aplinkybes į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2009/28 2 straipsnio antros pastraipos k punkto ir 3 straipsnio 3 dalies nuostatos aiškintinos taip, kad jomis valstybei narei leidžiama įtvirtinti paramos schemą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, pagal kurią sertifikatai, kuriais gali būti prekiaujama, išduodami žaliosios elektros energijos gamintojams atsižvelgiant vien į žaliąją elektros energiją, pagamintą šios valstybės teritorijoje, ir pagal kurią tiekėjams ir tam tikriems vartotojams numatyta pareiga kiekvienais metais kompetentingai valdžios institucijai grąžinti tam tikrą skaičių tokių sertifikatų, atitinkančių dalį visos jų patiektos ar suvartotos elektros energijos.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

55 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar SESV 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kiekybiniam importo apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, yra nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas sertifikatų, kuriais galima prekiauti, suteikimas žaliosios elektros energijos gamintojams atsižvelgiant vien į žaliąją elektros energiją, pagamintą atitinkamoje valstybėje narėje, kur elektros energijos tiekėjams ir kai kuriems vartotojams numatyta pareiga kiekvienais metais grąžinti kompetentingai valdžios institucijai tam tikrą skaičių tokių sertifikatų, sudarančių dalį visos jų patiektos ar suvartotos elektros energijos, o nevykdant šios pareigos taikomas specialus mokestis. Jei būtų atsakyta teigiamai, šis teismas klausia, ar vis dėlto tokie teisės aktai gali būti pateisinami atsižvelgiant į jais siekiamą tikslą skatinti žaliosios elektros energijos gamybą.

Dėl SESV 34 straipsnio taikymo

56 *Energimyndigheten* ir Švedijos bei Vokietijos vyriausybių teigimu, neturi būti nagrinėjamas apribojimas, apibūdinantis pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų teritorinę taikymo sritį atsižvelgiant į SESV 34 straipsnį, nes Direktyva 2009/28 yra suderinimo priemonė, kurioje aiškiai numatyta, kad valstybės narės neprivalo taikyti savo pagalbos schemų kitose valstybėse narėse pagamintai žaliajai elektros energijai ir kad toks galimas taikymas šioms valstybėms yra tik paprasta galimybė, kuri tokiu atveju privalo būti įgyvendinama remiantis tik šioje direktyvoje numatyta tvarka.

57 Šiuo klausimu reikia priminti, kad kai klausimo reglamentavimas išsamiai suderintas Sąjungos lygiu, visos su juo susijusios nacionalinės priemonės turi būti vertinamos atsižvelgiant į tokios suderinimo priemonės, o ne į pirminės teisės nuostatas (žr., be kita ko, Sprendimo *Radlberger Getränkegesellschaft ir S. Spitz*, C-309/02, EU:C:2004:799, 53 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

58 Todėl šiuo atveju reikia nustatyti, ar turi būti laikoma, kad Direktyva 2009/28 buvo atliktas toks suderinimas, pagal kurį nenumatyta teisės aktų, kaip antai nagrinėjamų pagrindinėje byloje, suderinimo su SESV 34 straipsniu nagrinėjimas.

59 Šiuo aspektu visų pirma reikia pažymėti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, toli gražu nesiekdamas išsamiai suderinti žaliosios elektros energijos gamybos nacionalinės paramos schemų, kaip matyti iš šios direktyvos 25 konstatuojamosios dalies, rėmėsi teiginiu, kad valstybės narės taiko skirtingas paramos schemas ir, antra vertus, principu, kad reikia užtikrinti gerą jų funkcionavimą siekiant išsaugoti investuotojų pasitikėjimą ir leisti šioms valstybėms apibrėžti veiksmingas nacionalines priemones tam, kad būtų pasiekti bendri nacionaliniai įpareigojamieji tikslai, kurie joms numatyti šioje direktyvoje.

60 Taikant tą pačią direktyvą, „pagalbos schemos“ apibrėžime, nurodytame šios direktyvos 2 straipsnio antros pastraipos k punkte, taip pat akcentuojama paramos priemonių, schemų ar mechanizmų išimtinai valstybinė kilmė, pakankamai bendromis sąvokomis nurodant tik nacionalinių skatinimo priemonių rūšis, kurios skirtos skatinti energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, naudojimą.

61 Savo ruožtu Direktyvos 2009/28 1 straipsnyje, kuriame nurodytas jos dalykas, nėra nuorodų, iš kurių būtų galima suprasti, kad šia direktyva siekiama suderinti skirtingų nacionalinių paramos schemų elementus.

62 Minėtos direktyvos 3 straipsnio 3 dalyje, kurioje iš esmės apsiribojama leidimu ir skatinimu naudoti nacionalines žaliosios energijos gamybos paramos schemas, taip pat nėra nuorodų dėl tokių elementų, išskyrus patikslinimą, kad valstybės narės, remiantis tos pačios direktyvos 5–11 straipsniais, turi teisę nuspręsti, kokiu atveju jos remia žaliąją energiją, pagamintą kitoje valstybėje narėje.

63 Atsižvelgiant į tokį nurodytą kontekstą neturėtų būti laikoma, kad reglamentuodama šį aspektą, susijusį su nacionalinės paramos schemų teritorine taikymo sritimi, Direktyva 2009/28, atsižvelgiant į šio sprendimo 57 punkte primintą teismų praktiką, buvo atliktas išsamus jai priskiriamos srities suderinimas, todėl nebūtina nagrinėti jų suderinamumo su SESV 34 straipsniu (pagal analogiją žr. Sprendimo *Radlberger Getränkegesellschaft ir S. Spitz*, EU:C:2004:799, 54–57 punktus).

64 Atsižvelgiant į prieš tai nurodytas aplinkybes reikia atlikti Sutarties nuostatų, susijusių su laisvu prekių judėjimu, aiškinimą paisant antrajame ir trečiajame klausimuose nurodytų aspektų.

Dėl prekybos apribojimo buvimo

65 Laisvas prekių judėjimas tarp valstybių narių yra pagrindinis Sutarties principas, įtvirtintas SESV 34 straipsnyje numatytame draudime (žr., be kita ko, Sprendimo *Komisija / Danija*, C-192/01, EU:C:2003:492, 38 punktą).

66 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką minėtoje nuostatoje numatytas kiekybiniams importo apribojimams lygiaverčio poveikio priemonių draudimas apima bet kokią valstybių narių priemonę, galinčią tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai sudaryti prekybos kliūčių Bendrijos viduje (žr., be kita ko, sprendimų *Dassonville*, 8/74, EU:C:1974:82, 5 punktą ir *PreussenElektra*, EU:C:2001:160, 69 punktą).

67 Šiuo atveju reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai įvairiais būdais gali riboti, bent jau netiesiogiai ir potencialiai, elektros energijos, ypač žaliosios, importą iš kitų valstybių narių.

68 Viena vertus, iš minėtų teisės aktų išplaukia, kad tiekėjai ir kai kurie vartotojai privalo turėti pasibaigus numatytiems metams tam tikrą skaičių elektros energijos sertifikatų tam, kad būtų įvykdyta jiems tenkanti kvotos pareiga, kurią atitinka bendras jų pateiktas ar suvartotas elektros energijos kiekis.

69 Nesant, be kita ko, tarptautinio susitarimo šiuo klausimu, tik sertifikatai, suteikti pagal nacionalinę schemą, gali būti naudojami siekiant įvykdyti šią pareigą. Taigi, minėti tiekėjai ir vartotojai paprastai privalo jų importuojamai elektros energijai įsigyti tokius sertifikatus, o to nepadarę – mokėti specialų mokestį.

70 Taigi tokios priemonės gali riboti elektros energijos importą iš kitų valstybių narių (pagal analogiją, be kita ko, žr. Sprendimo *Ligur Carni ir kt.*, C-277/91, C-318/91 ir C-319/91, EU:C:1993:927, 36 punktą).

71 Kita vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tiek savo sprendime, tiek savo klausimuose pažymi, kad nors pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamus teisės aktus įtvirtintą paramos schemą žaliosios elektros energijos gamintojai gali parduoti savo elektros energijos sertifikatus konkurencingoje rinkoje, skirtoje tokiai prekybai, niekas šiuose teisės aktuose nedraudžia šiems gamintojams parduoti šiuos sertifikatus kartu su jų gaminama elektros energija.

72 Panašu, kad tokios galimybės buvimas praktikoje gali palengvinti galimų derybų pradžią ir sukonkretinti sutartinius santykius, prireikus ilgam laikotarpiui, dėl tokių gamintojų nacionalinės elektros energijos tiekimo jos tiekėjams ar vartotojams, o pastarieji tokiu būdu tuo pačiu metu gali įgyti elektros energijos ir žaliuosius sertifikatus, kurių reikia tam, kad būtų įvykdyta jiems tenkanti kvotos pareiga.

73 Ir iš šio aspekto išplaukia, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama paramos schema gali, bent jau potencialiai, riboti elektros energijos importą iš kitų valstybių narių (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Airija*, 249/81, EU:C:1982:402, 27–29 punktus).

74 Atsižvelgiant į tai reikia, be kita ko, priminti, jog tai, kad valstybė narė nepriima pakankamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias laisvo prekių judėjimo kliūtims, kurias, be kita ko, sukelia ūkio subjektų veiksmai, kurie leidžiami pagal jos priimtus tam tikrus teisės aktus, gali taip pat trukdyti prekybai Bendrijos viduje, kaip ir jos pačios veiksmai (šiuo klausimu žr. sprendimų *Komisija / Prancūzija*, C-265/95, EU:C:1997:595, 31 punktą ir *Schmidberger*, C-112/00, EU:C:2003:333, 58 punktą).

75 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai gali riboti elektros energijos, ypač žaliosios, importą iš kitų valstybių narių, todėl jos yra kiekybiniam importo apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, iš principo nesuderinama su Sąjungos teisės įpareigojimais, kylančiais iš SESV 34 straipsnio, nebent tokie teisės aktai gali būti objektyviai pateisinami (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-320/03, EU:C:2005:684, 69 punktą).

Dėl galimo pateisinimo

76 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad nacionalinės teisės norma arba nacionalinė praktika, kuri yra kiekybiniams apribojimams lygiaverčio poveikio priemonė, gali būti pateisinama vienu iš SESV 36 straipsnyje išvardytų bendrojo intereso pagrindų arba imperatyviais reikalavimais. Abiem atvejais nacionalinė priemonė turi būti tinkama ja siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neturi viršyti to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (žr., be kita ko, Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-524/07, EU:C:2008:717, 54 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

– Dėl tikslo skatinti naudoti atsinaujinančios energijos išteklius

77 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nacionalinės priemonės, galinčios riboti prekybą Bendrijoje, gali, be kita ko, būti pateisinamos privalomaisiais aplinkos apsaugos pagrindais (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Austrija*, EU:C:2008:717, 57 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

78 Šiuo aspektu reikia priminti, kad elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančios energijos išteklius (o tokį naudojimą skatina teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje), siekiama apsaugoti aplinką, nes taip prisidedama prie taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis sumažinimo, o tai yra viena iš pagrindinių klimato pokyčių, su kuriais kovoja Europos Sąjunga ir jos valstybės narės, priežasčių (šiuo klausimu žr. Sprendimo *PreussenElektra*, EU:C:2001:160, 73 punktą).

79 Šio naudojimo padidėjimas, kaip, be kita ko, nurodyta Direktyvos 2009/28 1 konstatuojamojoje dalyje, yra viena iš svarbių priemonių, reikalingų sumažinti minėtą išmetamųjų dujų kiekį ir įvykdyti Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolą ir kitus Bendrijos bei tarptautinius įsipareigojimus mažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir po 2012 m.

80 Kaip jau nurodė Teisingumo Teismas, tokiu padidėjimu siekiama apsaugoti žmonių bei gyvūnų sveikatą ir gyvybę, taip pat augalus, o tai yra SESV 36 straipsnyje numatyti bendrojo intereso pagrindai (šiuo klausimu žr. Sprendimo *PreussenElektra*, EU:C:2001:160, 75 punktą).

81 Be to, iš SESV 194 straipsnio 1 dalies c punkto išplaukia, kad atsinaujinančios energijos plėtojimas yra vienas iš tikslų, kuriuo turi būti vadovaujamasi Sąjungos politikoje energijos srityje.

82 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad tikslas skatinti atsinaujinančios energijos šaltinių naudojimą elektros energijos gamybai, kaip to siekiama pagrindinėje byloje nagrinėjamais teisės aktais, iš principo gali pateisinti galimus laisvo prekių judėjimo apribojimus.

– Dėl proporcingumo

83 Kaip buvo priminta šio sprendimo 76 punkte, tam, kad minėti nacionalinės teisės aktai galėtų būti pateisinami, vis dėlto reikia, kad jie atitiktų reikalavimus, kylančius iš proporcingumo principo, t. y. kad jie būtų tinkami siekiamam teisėtam tikslui įgyvendinti ir šiuo aspektu būtini.

84 Visų pirma, atsakant į tam tikrus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktus klausimus, atsižvelgiant į taikytinos Sąjungos teisės plėtrą, reikia dar kartą išnagrinėti tam tikras elektros energijos rinkos ypatybes, į kurias nagrinėdamas proporcingumą Sprendime *PreussenElektra* (EU:C:2001:160) atsižvelgė Teisingumo Teismas.

85 Kaip savo išvados 83–86 punktuose nurodė generalinis advokatas, Teisingumo Teismo minėto sprendimo 78 punkte padaryta išvada, kad tuomet galiojusi 1996 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/92/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 27, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 3) buvo tik elektros energijos rinkos liberalizavimo etapas ir pagal ją buvo leidžiami prekybos tarp valstybių narių apribojimai, nebėra aktuali.

86 Iš tiesų reikia priminti, kad vėliau Sąjunga priėmė įvairius teisės aktus, kurių tikslas – laipsniškai sumažinti minėtus apribojimus ir leisti įgyvendinti visiškai veiksmingą elektros energijos vidaus rinką, kurioje, be kita ko, suintensyvinama prekyba elektros energija Sąjungoje, ir kurioje visi tiekėjai gali tiekti savo prekes, o vartotojai – laisvai pasirinkti jų tiekėją. Taip yra būtent Direktyvos 2003/54 ir vėliau priimtos 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, p. 55), ir 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1228/2003 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų (OL L 176, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 175) ir vėliau priimto 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL L 211, p. 15), atveju.

87 Tačiau Teisingumo Teismo sprendimo *PreussenElektra* (EU:C:2001:160) 79 punkte padaryta išvada, jog elektros energijos savybė yra tokia, kad ją perdavus į perdavimo ar paskirstymo sistemą sunku nustatyti jos kilmę, pirmiausia energijos šaltinį, iš kurio ji pagaminta, galioja.

88 Dėl aplinkybės, jog paskesnėse direktyvose 2001/77 ir 2009/28 numatyta, kad žaliosios elektros energijos kilmė gali būti įrodyta kilmės garantijomis, negali kilti abejonių dėl minėto konstatavimo.

89 Viena vertus, kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 52 punkte, vienintelis šių kilmės garantijų tikslas yra nurodyti galutiniams klientams, kurią elektros energijos tiekėjo energijos balanso dalį sudaro žalioji energija.

90 Kita vertus, reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į elektros energijos pakeičiamąjį pobūdį transporto ir paskirstymo tinkluose, minėtos garantijos neleidžia įrodyti, kad tam tikras šiais tinklais patiektas elektros energijos kiekis buvo būtent pagamintas iš atsinaujinančių energijos išteklių, už kuriuos tos pačios garantijos buvo išduotos, todėl sisteminis elektros energijos identifikavimas kaip žaliosios elektros energijos paskirstymo ir vartojimo etapuose praktikoje išlieka sudėtingas.

91 Atsižvelgiant į šiuos preliminarius vertinimus, visų pirma reikia išnagrinėti vieną iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų aspektą, kurį savo klausimuose akcentavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir atsižvelgiant į kurį buvo atsisakyta patvirtinti *Ålands Vindkraft* įrenginius, t. y. kad pagal šiuos teisės aktus elektros energijos sertifikatai suteikiami tik žaliajai energijai, pagamintai nacionalinėje teritorijoje.

92 Šiuo aspektu reikia pripažinti, kad pagal dabartinę Sąjungos teisę toks teritorinis apribojimas savaime gali būti laikomas būtinu siekiant šiuo atveju įgyvendinti teisėtą tikslą skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijos gamybos procese didėjimą.

93 Žinoma, tiesa tai, kaip, be kita ko, tvirtino *Ålands Vindkraft*, kad aplinkos apsaugos tikslas, kuris apima žaliosios elektros energijos gamybos ir vartojimo didėjimą, t. y. būtent sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, taip pat su juo susijusius žmonių bei gyvūnų sveikatos ir gyvybės bei augalų apsaugos tikslus, *a priori* panašu, kad gali būti įgyvendinamas Sąjungoje neatsižvelgiant į tai, kad šio padidėjimo šaltinis yra įrenginiai, esantys vienoje ar kitoje valstybėje narėje.

94 Tačiau kadangi Sąjungos teisėje nesuderintos nacionalinės paramos žaliajai elektros energijai schemos, valstybės narės iš principo gali riboti tokių schemų taikymą jų teritorijoje esančios žaliosios elektros energijos gamybai.

95 Pirma, aplinkybė, kad nacionalinė paramos schema sukurta tokia, kad būtų tiesiogiai remiama žaliosios energijos gamyba, bet ne jos vartojimas, be kita ko, gali būti paaiškinta atsižvelgiant į tai, kad elektros energijos žaliasis pobūdis siejamas su jos gamybos būdu, todėl visų pirma gamybos etape gali būti veiksmingai įgyvendinti su išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimu susiję aplinkos apsaugos tikslai.

96 Tačiau, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 87 ir 90 punktuose, kai žalioji elektros energija perduodama transporto ar paskirstymo tinklui, tampa sunku nustatyti konkrečią jos kilmę, todėl jos sisteminis identifikavimas kaip žaliosios elektros energijos vartojimo etape yra sunkiai įgyvendinamas.

97 Reikia priminti, kad, kaip, be kita ko, išplaukia iš Direktyvos 2009/28 1 ir 25 konstatuojamųjų dalių, 3 straipsnio 1 dalies ir 5 straipsnio 1 bei 3 dalių ir kaip buvo nurodyta nagrinėjant pirmąjį klausimą, siekiant užtikrinti tarptautinius aplinkos apsaugos įsipareigojimus, dėl kurių susitarė Sąjunga, Sąjungos teisės aktų leidėjas skirtingoms valstybėms narėms nustatė įpareigojamuosius nacionalinius tikslus, suformuluotus kaip žaliosios elektros energijos gamybos kvotos.

98 Antra, dėl aplinkybės, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama paramos schema sukurta taip, kad ja galima pasinaudoti tik nacionalinėje teritorijoje esančiai žaliosios energijos gamybai, reikia pažymėti, kad, kaip tai nurodė ir Sąjungos teisės aktų leidėjas Direktyvos 2009/28 15 konstatuojamoje dalyje, pradinės situacijos, galimybės plėtoti energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių ir energijos balansas valstybėse narėse skiriasi ir dėl to minėtas teisės aktų leidėjas turėjo manyti, kad, atsižvelgiant į šiuos skirtumus, reikia teisingai ir tinkamai tarp šių valstybių paskirstyti pastangas tam, kad būtų įvykdyti minėti Sąjungos tarptautiniai įsipareigojimai.

99 Be to, kaip tai irgi nurodė minėtas teisės aktų leidėjas direktyvos 25 konstatuojamoje dalyje, siekiant užtikrinti gerą nacionalinių pagalbos schemų veikimą, būtina, kad valstybės narės galėtų kontroliuoti šių schemų poveikį ir išlaidas atsižvelgiant į jų potencialą ir užtikrinant investuotojų pasitikėjimą.

100 Taip pat reikia priminti, kad išlaikydamas nacionalinį ir iš principo teritorinį esamos paramos schemos pobūdį Sąjungos teisės aktų leidėjas vis dėlto numatė įvairius mechanizmus, skirtus leisti valstybėms narėms bendradarbiauti, jei įmanoma, siekiant įgyvendinti įpareigojamuosius tikslus, kuriuos joms numato minėta direktyva. Tarp šių mechanizmų yra galimybė, numatyta tos pačios direktyvos 11 straipsnyje, taikyti bendras pagalbos schemas.

101 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 22 punkte, tokia galimybe, be kita ko, pasinaudojo Švedijos Karalystė ir Norvegijos Karalystė, kurios, abi turėdamos paramos schemas naudojant žaliuosius sertifikatus, jas sujungė.

102 Dėl *Ålands Vindkraft* nurodytos aplinkybės, jog aplinkybės liudija apie tai, kad Švedijos Karalystė nuo šiol turi pajėgumų gaminti žaliąją elektros energiją, leidžiančių įgyvendinti nacionalinius įpareigojamuosius tikslus, kurie jai numatyti minėtoje direktyvoje, reikia konstatuoti, kad net jei laikoma, kad tai įrodyta, ji negali pateisinti išvados, kad teritorinis apribojimas, būdingas pagrindinėje byloje nagrinėjamai paramos schemai, nebėra būtinas.

103 Šiuo aspektu iš esmės pakanka pažymėti, kad tokia žaliosios energijos, kurios, kaip tai, be kita ko, priminė Švedijos vyriausybė ir Komisija, gamybos išlaidos vis dar pakankamai didelės, palyginti su elektros energija, pagaminta iš neatsinaujinančios energijos išteklių, paramos schema iš esmės siekiama ilgainiui skatinti investicijas į naujus įrenginius, suteikiant gamintojams tam tikrų garantijų dėl jų žaliosios elektros energijos gamybos ateityje. Todėl tokios schemos veiksmingumas vien pagal apibrėžimą reikalauja tam tikro pastovumo, kuris, be kita ko, tinkamas užtikrinti investuotojų, kurie taip įsipareigoja tęsti šių įrenginių eksploatavimą, teisėtus lūkesčius.

104 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nepanašu, kad tik dėl paprasto paramos schemos naudojant žaliuosius sertifikatus, kaip antai nagrinėjamus pagrindinėje byloje, taikymo tik žaliajai energijai, pagamintai nacionalinėje teritorijoje, Švedijos Karalystė pažeidė proporcingumo principą. Pagal galiojančią Sąjungos teisę ši valstybė narė galėjo teisėtai manyti, kad tokiu teritoriniu apribojimu neviršijama tai, kas būtina siekiant tikslo padidinti Sąjungos žaliosios elektros energijos gamybą ir netiesiogiai – suvartojimą, kurio siekiama tiek nacionaline schema, tiek Direktyva 2009/28, į kurios taikymo sritį ji patenka.

105 Tačiau, antra, reikia išnagrinėti, ar kartu su prieš tai nurodytu teritoriniu apribojimu numatyti kiti pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyti nagrinėjamų teisės aktų požymiai leidžia daryti išvadą, kad, vertinami bendrąja prasme, šie teisės aktai visiškai atitinka reikalavimus, kylančius iš proporcingumo principo.

106 Šiuo aspektu iš esmės reikia priminti, kad iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą išplaukia, kad šiuos teisės aktus, be kita ko, apibūdina pareiga, tenkanti elektros energijos tiekėjams ir kai kuriems vartotojams kiekvienais metais turėti ir grąžinti kompetentingai valdžios institucijai tam tikrą skaičių elektros energijos sertifikatų, sudarančių dalį jų patiektos ar suvartotos elektros energijos, o neįvykdę šios pareigos jie privalo mokėti specialų mokestį.

107 Iš šiame sprendime pateikto aprašymo taip pat išplaukia, viena vertus, kad suinteresuotieji asmenys gali įgyti elektros energijos sertifikatų, kuriuos parduoda gamintojai konkrečioje konkurencingoje rinkoje, kur sertifikato kainą lemia pasiūla ir paklausa, ir, kita vertus, kad minėtuose teisės aktuose nereikalaujama ir neatmetama, kad elektros energija ir sertifikatai gali būti įgyti kartu iš to paties gamintojo.

108 Taigi iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų išplaukia, kad importo į Švediją atveju *Ålands Vindkraft* Suomijoje gaminamai žaliajai elektros energijai, jos prekybai ir vartojimui paprastai bus būtina, kad tiekėjai ir atitinkami vartotojai, prireikus įskaitant *Ålands Vindkraft*, kaip galimo tiekėjo statusą turintį subjektą, įsigytų elektros energijos sertifikatų skaičių, atitinkantį taip importuotos elektros energijos kiekį.

109 Atsižvelgiant į šiuos įvairius aspektus, reikia visų pirma pažymėti, kad nacionaline paramos schema, pagal kurią, kaip ir pagrindinėje byloje, naudojami žalieji sertifikatai, siekiama padengti pernelyg dideles išlaidas, susijusias su žaliosios elektros energijos gamyba, tiesiogiai iš rinkos, t. y. iš elektros energijos tiekėjų, kuriems taikoma kvotos pareiga, ir galiausiai – vartotojų.

110 Turėdama tokį pasirinkimą valstybė narė neviršija savo diskrecijos įgyvendinant teisėtą tikslą padidinti žaliosios elektros energijos gamybą.

111 Antra, reikia pažymėti, kad, skirtingai nei, pavyzdžiui, pagalba investicijoms, šios rūšies pagalba siekiama remti žaliosios elektros energijos gamybos įrenginių eksploatavimą, kai jie pradedami naudoti. Šiuo aspektu kvotos pareiga, be kita ko, skirta žaliosios elektros energijos gamintojams sertifikatų, kurie jiems buvo suteikti, paklausai užtikrinti ir taip palengvinti jų gaminamos žaliosios energijos pardavimą už didesnę kainą, nei klasikinėje energijos rinkoje.

112 Todėl nepanašu, kad galima suabejoti tokios schemos skatinamuoju poveikiu bendrai elektros energijos gamintojams, įskaitant tuos, kurie tuo pačiu metu turi, viena vertus, gamintojų ir, antra vertus, tiekėjų ar vartotojų požymių, siekiant, kad jie padidintų žaliosios energijos gamybą, todėl ir jos tinkamumu įgyvendinant šiuo atveju siekiamą teisėtą tikslą.

113 Tačiau reikia pažymėti, trečia, kad geras tokios schemos veikimas iš esmės reikalauja, kad būtų rinkos mechanizmų, galinčių sudaryti galimybes ūkio subjektams, kuriems taikoma kvotos pareiga ir kurie dar neturi reikiamų sertifikatų, jais apsirūpinti veiksmingai ir sąžiningomis sąlygomis, kad galėtų įvykdyti minėtą pareigą.

114 Todėl svarbu, kad būtų įtvirtinti mechanizmai, užtikrinantys tikrosios sertifikatų rinkos sukūrimą, kurioje pasiūla ir paklausa galėtų atitikti viena kitą ir būtų pasiekta tam tikra pusiausvyra taip, kad suinteresuotieji tiekėjai ir vartotojai galėtų sąžiningomis sąlygomis apsirūpinti sertifikatais.

115 Tačiau, remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo konstatavimais, faktiškai žalieji sertifikatai parduodami atitinkamos valstybės narės konkurencingoje rinkoje, nes jų kainą lemia pasiūla ir paklausa.

116 Dėl aplinkybės, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamuose teisės aktuose numatyta, kad tiekėjai ir vartotojai, kurie nevykdo jiems numatytos kvotos pareigos, turi mokėti specialų mokestį, reikia nurodyti toliau išdėstytas aplinkybes. Nors, žinoma, tokio mokesčio nustatymas gali būti laikomas būtinu, siekiant, pirma, paskatinti gamintojus padidinti žaliosios elektros energijos gamybą ir, antra, ūkio subjektus, kuriems taikoma kvotos pareiga, veiksmingai įsigyti reikiamų sertifikatų, vis dėlto dar reikia, kas tokio mokesčio nustatymo tvarka ir dydis neviršytų tai, kas būtina šiais skatinamaisiais tikslais šiuo aspektu, be kita ko, išvengiant pernelyg rimtų sankcijų taikymo atitinkamiems ūkio subjektams.

117 Ketvirta, reikia priminti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamais teisės aktai neatmetama, kad tiekėjai ir vartotojai, kuriems taikoma kvotos pareiga, galėtų įsigyti iš nacionalinių žaliosios elektros energijos gamintojų elektros energijos kartu su elektros energijos sertifikatais. *Ålands Vindkraft* tvirtina, kad dėl to nacionaliniai elektros energijos gamintojai, kartu perleisdami elektros energijos sertifikatus ir elektros energiją, gali palengvinti jų pardavimą.

118 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad tiek, kiek egzistuoja žaliųjų sertifikatų rinka, atitinkanti šio sprendimo 113 ir 114 punktuose skelbiamas sąlygas, kurioje ūkio subjektai, importavę elektros energiją iš kitų valstybių narių, gali veiksmingai apsirūpinti sertifikatais sąžiningomis sąlygomis, tai, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai nedraudžia, be kita ko, žaliosios elektros energijos gamintojams parduoti ūkio subjektams, kuriems taikoma kvotos pareiga, kartu elektros energiją ir sertifikatus, nereiškia, kad kvotų sistemos tvarka viršijama tai, kas būtina įgyvendinant tikslą padidinti žaliosios elektros energijos gamybą. Iš tiesų tai, kad egzistuoja tokia galimybė, panašu, reiškia papildomą paskatinimą gamintojams padidinti žaliosios elektros energijos gamybą.

119 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad SESV 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas sertifikatų, kuriais galima prekiauti, suteikimas žaliosios elektros energijos gamintojams atsižvelgiant vien į žaliąją elektros energiją, pagamintą atitinkamoje valstybėje narėje, kur elektros energijos tiekėjams ir kai kuriems vartotojams numatyta pareiga kiekvienais metais grąžinti kompetentingai valdžios institucijai tam tikrą skaičių tokių sertifikatų, sudarančių dalį visos jų patiektos ar suvartotos elektros energijos , o nevykdant šios pareigos taikomas specialus mokestis.

Dėl ketvirtojo klausimo

120 Pateikdamas ketvirtąjį klausimą, kuris siejamas kartu su motyvais, nurodytais sprendime pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori žinoti, ar darant prielaidą, kad SESV 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis nedraudžia teisės aktų, kaip antai nagrinėjamų pagrindinėje byloje, tiek, kiek juose numatyta, kad parama galima pasinaudoti tik gaminant žaliąją elektros energiją atitinkamos valstybės narės teritorijoje, Sąjungos teisė, konkrečiai – joje numatytas teisinio saugumo principas, draudžia, kad šis teritorinio taikymo apribojimas nebūtų aiškiai įtvirtintas tų teisės aktų nuostatose.

121 Šiuo aspektu reikia priminti, kad minėtas teismas mano, jog pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamus teisės aktus ne Švedijos teritorijoje esantys žaliosios elektros energijos gamybos įrenginiai nesuteikia teisės pasinaudoti elektros energijos sertifikatų schema. Jis nurodo, kad nors minėtas apribojimas aiškiai neišplaukia iš šių teisės aktų teksto, taip turi būti aiškinama, be kita ko, atsižvelgiant į jų parengiamuosius darbus.

122 Komisija šiuo aspektu tvirtina, kad šis apribojimas aiškiai kyla iš 2011 m. įstatymo 5 straipsnio, esančio jo 1 skyriuje, formuluotės, todėl Teisingumo Teismui nereikia atsakyti į pateiktą klausimą.

123 Vis dėlto reikia pažymėti, kad klausimas, kiek pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų teritorinio taikymo sritis išplaukia iš šių teisės aktų ar ne, priskirtinas jų aiškinimui, todėl ir išimtinei nacionalinių teismų jurisdikcijai (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *ČEZ*, C-115/08, EU:C:2009:660, 57 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

124 Dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimo visų pirma reikia priminti, kad, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo pateiktą atsakymą į pirmąjį klausimą, pagrindinėje byloje nagrinėjama paramos schema yra pagalbos schema, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/28 2 straipsnio antros pastraipos k punktą ir 3 straipsnio 3 dalį, kuri dėl to ir, kaip tai matyti iš pastarosios nuostatos, skirta prisidėti prie privalomų tikslų Švedijos Karalystėje įgyvendinimo, kurie jai numatyti minėtoje direktyvoje tiek, kiek tai susiję su žaliosios elektros energijos gamyba jos teritorijoje.

125 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad kai valstybės narės imasi priemonių, kuriomis įgyvendina Sąjungos teisę, jos privalo laikytis bendrųjų šios teisės principų, tarp kurių, be kita ko, yra teisinio saugumo principas (šiuo klausimu žr. sprendimų *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, 43 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir *IBV & Cie*, C-195/12, EU:C:2013:598, 49 punktą).

126 Būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo išnagrinėti, ar nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, atitinka minėtą principą; Teisingumo Teismas, spręsdamas dėl pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, šiam teismui gali tik pateikti pastabų dėl Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo, kuriomis remdamasis jis galėtų įvertinti šią atitiktį (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Plantanol*, EU:C:2009:539, 45 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

127 Šiuo aspektu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką teisinio saugumo principas reikalauja, viena vertus, kad teisės normos būtų aiškios ir tikslios, o kita vertus, kad teisės subjektai numatytų jų taikymą (žr., be kita ko, Sprendimo *Plantanol*, EU:C:2009:539, 46 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

128 Konkrečiai kalbant, minėtas principas reikalauja, kad teisės aktai leistų suinteresuotiesiems asmenims tiksliai sužinoti jais nustatytų pareigų turinį, kad šie galėtų aiškiai žinoti savo teises ir pareigas ir imtis atitinkamų veiksmų (žr., be kita ko, Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.*, C-201/09 P ir C-216/09 P, EU:C:2011:190, 68 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

129 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose numatytos pagalbos schemos teritorinio taikymo apimties pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, siekdamas nustatyti, ar ji atitinka teisinio saugumo principą, gali atsižvelgti į visas reikšmingas aplinkybes, kylančias iš šių teisės aktų formuluotės, tikslo ir turinio (pagal analogiją žr. Sprendimo *Mitsui & Co. Deutschland*, C-256/07, EU:C:2009:167, 32 punktą).

130 Šis teismas taip pat gali atsižvelgti į aplinkybę, kad minėti nacionalinės teisės aktai susiję su Direktyvos 2009/28 įgyvendinimu, į kurią, be to, aiškiai daroma nuoroda 2011 m. įstatymo parengiamuosiuose darbuose, atsižvelgiant konkrečiai į tai, kad, kaip tai išplaukia ir iš Teisingumo Teismo atliktos pirmojo klausimo analizės, šia direktyva valstybėms narėms aiškiai leidžiama įtvirtinti panašias paramos schemas, kurios apribotos teritoriniu atžvilgiu, siekiant, be kita ko, sudaryti galimybę šioms valstybėms įgyvendinti įpareigojamuosius tikslus, kurie joms numatyti minėtoje direktyvoje tiek, kiek tai susiję su žaliosios energijos gamyba jų teritorijoje.

131 Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes ir į tai, kad galutinį vertinimą, kuris priskirtinas tik nacionalinio teismo kompetencijai, privalo atlikti šis teismas, nepanašu, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamais teisės aktais galėtų būti pažeistas teisinio saugumo principas.

132 Atsižvelgiant į visas prieš tai išdėstytas aplinkybes, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į visas reikšmingas aplinkybes, tarp kurių, be kita ko, gali būti Sąjungos teisės norminis kontekstas, kuriam priskirtini pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai, privalo patikrinti, ar minėti teisės aktai, atsižvelgiant į jų teritorinio taikymo apimtį, atitinka reikalavimus, kylančius iš teisinio saugumo principo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

133 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB, 2 straipsnio antros pastraipos k punkto ir 3 straipsnio 3 dalies nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jomis valstybei narei leidžiama įtvirtinti paramos schemą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, pagal kurią sertifikatai, kuriais gali būti prekiaujama, išduodami elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, gamintojams atsižvelgiant vien į elektros energiją, pagamintą iš šių išteklių šios valstybės teritorijoje, ir pagal kurią tiekėjams ir tam tikriems vartotojams numatyta pareiga kiekvienais metais kompetentingai valdžios institucijai grąžinti tam tikrą skaičių tokių sertifikatų, atitinkančių dalį visos jų patiektos ar suvartotos elektros energijos.**

2. **SESV 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas sertifikatų, kuriais galima prekiauti, suteikimas žaliosios elektros energijos gamintojams atsižvelgiant vien į žaliąją elektros energiją, pagamintą atitinkamoje valstybėje narėje, ir kurioje elektros energijos tiekėjams ir kai kuriems vartotojams numatyta pareiga kiekvienais metais grąžinti kompetentingai valdžios institucijai tam tikrą skaičių tokių sertifikatų, sudarančių dalį visos jų patiektos ar suvartotos elektros energijos, o nevykdant šios pareigos taikomas specialus mokestis.**

3. **Nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į visas reikšmingas aplinkybes, tarp kurių, be kita ko, gali būti Sąjungos teisės norminis kontekstas, kuriam priskirtini pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai, privalo patikrinti, ar minėti teisės aktai, atsižvelgiant į jų teritorinio taikymo apimtį, atitinka reikalavimus, kylančius iš teisinio saugumo principo.**

Parašai.